

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

V. De malo bono transcendentali opposito.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

proprietates, seu passio distincta ab essentia, sed eminentissimè in entitate simplicissima continet perfectiones omnes, quæ in aliis entibus essentia, & passionibus distinctis correspondent, excellentiori quodam, longèque eminentiori modo.

9 Ratio utilitatis, omni enti creato, & increato convenit, causæ enim viles sunt suis effectibus, & accidentia, & passionibus substantiis, quas afficiunt in ordine ad suum esse, & conservari, & Deus ipse utilis est nobis, quatenus ab illo innumera bona, beneficiæque maximopere appetibilia recipimus.

10 Ratio honesti moraliter sumpti non omni entitati convenire certum est, sunt enim plura quæ maximopere decent hominem ratione præditum, & inhonesti dicuntur, quorum peccatum primum inter reliqua inhonestia locum obtinet, nihil enim magis alienum à ratione, quàm summum bonum, omniumque bonorum fontem offendere, & ab illo per peccatum averti.

11 Non omne ens habere rationem delectabilis certum putato, cui enim dolor, & tristitia delectari poterunt? sunt tamen aliqua, quæ, etsi huic subiecto molestiam afferant, alij verò delectationem, commodumque conciliant, lux enim quæ vesperationis oculos offendit, reliquorum viventium vitam oblectat.

12 Ex his infero cum Soar. n. 10. bonum transcendens pessimè sumi à bonitate honesta in genere moris. Affirmat Soar. posse dici bonum transcendens, quod abstrahit ab omnibus bonitatibus prædictis, quia ratio illa abstracta non potest non omni enti convenire, cum bonitas perfectionis, & utilitatis conveniat enti creato, & increato, & bonitas honestatis physica per modum perfectionis afficientis aliud, conveniat omni enti creato, & increato non per modum unius aliud afficientis, sed eminentissimo quodam modo per modum simplicis entitatis ratione supra explicata.

13 Ego ad hanc rationem abstractam non recurro ad bonitatem transcendentali in omni enti assignandam, quia si specialis ratio boni omni enti competit, hæc potiori iure dicitur passio illius, quàm ratio alia univiersalis abstracta ab hac speciali, quod convenit omni enti, & ab alia quod illi non convenit, sicuti rationale hominis passionem esse dicimus, & non rationem aliquam abstractam à rationali quod convenit homini, & ab inanimabili, quod illi non convenit. Bonitas integralis aut accidentalis non esse passionem entis ex eo infero, quod utraque sæpe sæpius ab ente separatur, & integralis bonitas entitati indivisibili, Angelo, v. g. qui partes non habet integrantes nullatenus competit, & accidentalis integritas physice Deo non convenit, quia in illo nullum accidens physicum reperitur. Bonitas, seu perfectio essentialis, & insuper bonitas utilitatis omni enti competit, & ex hoc capite utraque posset dici passio entis, nihilominus exillimo perfectionem essentiali, quæ constituit in omnium prædicatorum essentialium integritate propriè dici passionem entis, quia hæc omni enti convenit, & immediatè intelligitur ens essentialiter constitutum comitari, & est quod intrinsecè pertinet ad ipsum ens absque vilo respectu ad aliquod extrinsecum, sine quo ratio utilitatis intelligi nequit. Hanc perfectionem essentiali non distingui ex parte obiecti ab ipsa entis essentia, dixi n. 2. & facillè probatur ex eo, quod nihil aliud importet quàm ipsa prædicata essentialia ut sufficientia absque vilo alio rem constituere, & adæquatè metaphysicè componere, seu ipsa prædicata tanquam quoddam aggregatum, in quo continentur omnia, quæ ad rem essentialiter constituendam requiruntur; quod tantum ex modo cognoscendi ab ipsa essentia distinguitur. Hanc essentiali perfectionem physicam honestatem, seu naturæ honestatem appello, ut cum aliis loquar, licet propriè honestatis nomen propriè bonitati morali, quàm physica conveniat.

14 Explicui iam rationem boni, probavi bonum honestum, delectabile, & vile esse amabile, ex quo inferitur hæc omnia bona connotare actum appetitus, quem possunt terminare; potest tamen dubitari, an illum connotent tantum tanquam potentiam potentem versari circa illa, an verò tanquam rationem formalem boni constitutam, quod iam explicui.

15 In primis dicendum est rationem terminantem actum appetitus, seu voluntatis supponi ad ipsum actum, ac proinde obiectum in hoc sensu per se formaliter esse appetibile, non per actum, quia ideo appetitur, quia est appeti-

bile, non tamen è contra est appetibile, quia appetitur. Addendum tamen rationem appetibilis extrinsecè includere actum appetitus, quia si hic actus non esset possibilis, obiectum absolute appeti non posset quantumvis ex se virtutem haberet terminandi appetitum; sicut enim entitas dicitur producibilis per non repugnantiam intrinsecam, & à potentia extrinseca potente eam producere, sic appetibile dicitur per entitatem intrinsecam tenentem se ex parte obiecti, & ab appetitu extrinseco potente illam appetere.

De bono formaliter eodem modo philosophandum est, ac de appetibili, affirmo enim totam rationem formalem boni tenere se ex parte obiecti ad actum amoris, seu appetitus, unde obiectum non constituitur bonum per actum appetitus, vel amoris, sed per convenientiam, quam dicit ad subiectum, & honestatem, siue physicam, siue moralem, quam in se habet, & per delectabilitatem, seu utilitatem, quæ supponuntur ad actum appetitus, non enim ideo est obiectum conveniens subiecto, quia appetitur, sed ideo appetitur, quia est conveniens subiecto. Unde convenientia, quæ est ratio formalis bonitatis supponitur ad amorem, explicatur tamen per ordinem ad illum, sicut obiectum per suam potentiam, per quam rectè cognosci potest tanquam per medium extrinsecum.

Ex his inferitur diuerso modo respicere verum cognitionem, quàm bonum amorem; verum enim respicit cognitionem tanquam formam illud constituentem in ratione veri, quando hac seclusa tantum consideratur ut ens; bonum verò respicit amorem tanquam actum, qui potest tendere in illud, ut in obiectum adæquatè ab amore distinctum, quando secluso amore concipitur convenientia in ordine ad subiectum honestas moralis, & physica, delectabilitas, & utilitas.

PUNCTUM V.

De malo bono transcendentali opposito.

Tot malorum genera reperiuntur quot bonorum Puncto præcedenti assignauimus, malum enim dicitur quod caret perfectione sibi debita: in hoc sensu mors hominis, & non esse cuiusvis rei est summum malorum, quia est carentia totius entitatis, ac proinde totius perfectionis, & essentia physica, malum etiam dicitur quod opponitur integritati accidentali, in hoc sensu dicimus malum esse cibum non habentem colorem, odorem, & saporem sibi debitum, & malum esse cathedram, vel mensam, cui deficit aliqua pars ad sui integritatem requisita.

Hoc malum est duplex, negatiuum, & positiuum: negatiuum est carentia perfectionis debita, sicut est carentia frigoris in aqua, duorum brachiorum in homine; malum positiuum est positiua entitas data subiecto contra exigentiam illius, in hoc color est malus aquæ, & duplex caput est malum homini; homo enim, qui duplex haberet caput valde imperfectus diceretur, & monstrum.

Deinde est malum, quod opponitur bono honesto utili, & delectabili, tam positiue, quàm negatiue, negatio enim operis honesti debiti malum inhonestum dicitur, sicut negatio auditionis Missæ in die festo, quæ dicitur malum inhonestum negatiuum. Malum positiuum est actus positiuus indecens homini recta ratione utenti, sicuti actus intemperantia hoc malum opponitur honestati morali, honestati verò physica opponitur priuatiue negatio qualitatibus substantia, v. g. frigiditatis aquæ, & positiue qualitas, cui subiectum physice repugnat, calor scilicet eidem aquæ.

Bono utili priuatiue opponitur carentia medij requisiti ad bonum honestum, vileve consequendum, & positiue opponitur illud quod non solum non iuuat, sed etiam retrahit ab eodem bono consequendo. Bono honesto illius carentia priuatiue opponitur, & positiue malum inhonestum. Delectabili bono opponitur priuatiue carentia obiecti delectabilis, quo subiectum ex aliquo capite debebat sui, & positiue obiectum doloriferum tristitiam, anxietatemve adducens.

Nota diuisionem tam bonorum quàm malorum tantum esse precisuam, non verò in membra physice opponi, idem enim bonum, idemque malum potest sub diuersis rationibus ad diuersas species pertinere.

CONTRO